

Inspectierapport

Zorgplicht Primaire Waterkeringen

Wetterskip Fryslân

Datum: 30 mei 2017

Kenmerk: 141059

Status: definitief

ILT
Water, Producten en Stoffen

Graadt van Roggenweg 500 te Utrecht

Inhoudsopgave

Gegevens van de inspectie	3
1 Samenvatting	4
2 Inleiding	5
3 Uitvoering inspectie	6
3.1 Kader en Basiseisen Zorgplicht Primaire Waterkeringen	6
3.2 Werkwijze	6
3.3 Oordeelsvorming	7
4 Oordelen en toelichting	8
4.1 Inrichting	8
4.1.1 Inrichting op strategisch niveau	8
4.1.2 Inrichting op tactisch algemeen niveau	9
4.1.3 Inrichting op tactisch operationeel niveau	10
4.2 Uitvoering	11
5 Conclusie	15
Bijlage: Basiseisen	16

Gegevens van de inspectie

Waterkeringbeheerder:	Wetterskip Fryslân
Bezoekadres:	Fryslânplein 3 8914 BZ Leeuwarden
Postadres:	Postbus 36 8900 AA Leeuwarden
Naam lid Dagelijks Bestuur	██████████
Naam lid Directie	██████████
Naam contactpersoon:	██████████
Namen inspecteurs ILT:	████████████████████ ████████████████████
Periode uitvoering inspectie:	Eerste halfjaar 2017

1 Samenvatting

Namens de Minister van Infrastructuur en Milieu is de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) vanaf 1 januari 2014 wettelijk belast met het toezicht op de primaire waterkeringen. De waterkeringbeheerder heeft de wettelijke taak om de primaire waterkeringen aan de veiligheidseisen te laten (blijven) voldoen en voor het preventieve beheer en onderhoud te zorgen. De primaire waterkeringen moeten daarvoor regelmatig geïnspecteerd worden om te beoordelen of de fysieke toestand nog in overeenstemming is met de veiligheidseisen.

Voor de uitvoering van de zorgplicht is het Kader Zorgplicht Primaire Waterkeringen opgesteld. Het Kader geeft een nadere specificatie van de zorgplicht en onderscheidt een twaalfstal activiteiten die gezamenlijk inhoud geven aan de zorgplicht. De Waterkeringbeheerder is zelf verantwoordelijk voor de inrichting en de uitvoering van de activiteiten van de zorgplicht en dient daar toezicht op te houden.

De ILT maakt in haar toezicht onderscheid in strategisch, tactisch en operationeel niveau. Op strategisch niveau wil de ILT zicht krijgen op de vastgelegde bestuurlijke visie en ambities van de waterkeringbeheerder. Op tactisch niveau wil de ILT zich een beeld vormen van de wijze waarop de zorgplicht binnen de organisatie is ingericht en hoe deze ambtelijk wordt aangestuurd. Voor de uitvoering zijn de Basiseisen zorgplicht primaire waterkeringen leidend, die de waterkeringbeheerders zichzelf hebben opgelegd.

Voor de *inrichting* van de zorgplicht primaire waterkeringen oordeelt de ILT in de volgende algemene termen: geborgd (geen actie nodig), aandachtspunt (verbetering gewenst) of tekortkoming (verbetering noodzakelijk). Voor de *uitvoering* beoordeelt de ILT of aan de Basiseisen wordt voldaan.

De ILT heeft bij Wetterskip Fryslân het volgende geconstateerd.

De inrichting van de zorgplicht primaire waterkeringen op strategisch en tactisch algemeen niveau is niet volledig geborgd. Met name op het tactisch niveau (samenhang en aansturing, evaluatie en kennismanagement) zijn een aantal aandachtspunten geconstateerd.

Bij de inrichting van de operationele activiteiten zijn met name de operationele activiteiten 'Beheer dagelijkse gegevens waterkering' en 'Bediening kunstwerken' nog niet op orde. Bij de inrichting van deze activiteiten heeft de ILT meerdere aandachtspunten geconstateerd, waarvoor verbeteringen gewenst zijn.

In de uitvoering van de zorgplicht voldoet Wetterskip Fryslân voor de activiteit 'Toezicht en Handhaving' aan alle basiseisen. Voor de overige activiteiten zijn aandachtspunten en tekortkomingen benoemd, waarvoor verbeteringen gewenst en noodzakelijk zijn.

Wetterskip Fryslân heeft volop aandacht voor de zorgplicht voor primaire waterkeringen, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Verschillende maatregelen zijn genomen en verbeteracties zijn in gang gezet om te voldoen aan de eisen die de zorgplicht voor primaire waterkeringen aan de keringbeheerder stelt. Een volledige implementatie is echter nog niet gerealiseerd.

2 Inleiding

Doel van het toezicht

Naar aanleiding van een wijziging van de Waterwet is de Minister van Infrastructuur en Milieu vanaf 1 januari 2014 verantwoordelijk voor het toezicht op de primaire waterkeringen. Namens de minister is de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) met deze toezichtstaak belast.

Het doel van het toezicht op de zorgplicht van de primaire waterkeringen is het bevorderen dat de waterkeringbeheerder voor de inrichting en de uitvoering van haar zorgplichttaken in control geraakt en blijft.

De waterkeringbeheerder heeft de wettelijke taak om de primaire waterkeringen aan de veiligheidseisen te laten (blijven) voldoen en voor het preventieve beheer en onderhoud te zorgen. De zorgplicht verplicht de waterkeringbeheerder ook om, in de situatie dat de waterkeringen nog niet aan de wettelijke veiligheidsnormen voldoen, beheermaatregelen paraat te hebben om tijdens maatgevende omstandigheden overstromingsrisico's zo goed mogelijk te beperken. Daarvoor dienen de primaire waterkeringen regelmatig geïnspecteerd te worden om te beoordelen of de fysieke toestand nog in overeenstemming is met de veiligheidseisen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 3 beschrijft in het kort de uitvoering van de inspectie. Daarbij wordt uiteengezet naar welke aspecten van de zorgplicht is gekeken en hoe de ILT daarover informatie heeft verkregen. Dit hoofdstuk geeft ook aan op welke wijze de ILT op basis van die informatie tot oordeelsvorming is gekomen.

In hoofdstuk 4 zijn de resultaten van de inspectie weergegeven en zo nodig toegelicht. Hoofdstuk 5 bevat de conclusie van de ILT.

In de bijlage zijn de Basiseisen voor de uitvoering van de zorgplicht opgenomen.

3 Uitvoering inspectie

3.1 Kader en Basiseisen Zorgplicht Primaire Waterkeringen

Als toetsingskader voor het toezicht geldt het Kader Zorgplicht Primaire Waterkeringen (maart 2015; hierna het Kader), zoals dat door het directoraat-generaal Ruimte en Water (DGRW) in samenspraak met de waterkeringbeheerders is opgesteld. Voor het operationele niveau zijn de Basiseisen Uitvoering Zorgplicht (hierna Basiseisen) leidend.

Het Kader is een doelvoorschrift en geeft een nadere specificatie van de zorgplicht, zoals in de Waterwet staat vermeld. De waterkeringbeheerder is zelf verantwoordelijk voor de inrichting en de uitvoering van de activiteiten van de zorgplicht en dient daar intern toezicht op te houden, zodat de risico's worden beheerst. Samen met de Basiseisen vormt het Kader het uitgangspunt voor het toezicht van de ILT. De Basiseisen hebben de waterkeringbeheerders zichzelf opgelegd en geven de ondergrens aan van de kwaliteit van de uitvoering van de operationele activiteiten.

Het Kader onderscheidt een twaalfstal activiteiten die gezamenlijk inhoud geven aan de zorgplicht. Voor de zeven operationele activiteiten (4, 7, 8, 9, 10, 11 en 12) hebben de waterkeringbeheerders Basiseisen opgesteld.

1. Lange termijn en over de grenzen
2. Juridisch Register Waterstaatswerken
3. Informatiemanagementsysteem
4. Beheren dagelijkse gegevens kering
5. Kennismanagement
6. Verantwoording over resultaten
7. Inspectie van de primaire kering
8. Onderhoud van de primaire kering
9. Vergunningverlening
10. Toezicht en handhaving
11. Bediening waterkerende kunstwerken
12. Calamiteitenzorg

3.2 Werkwijze

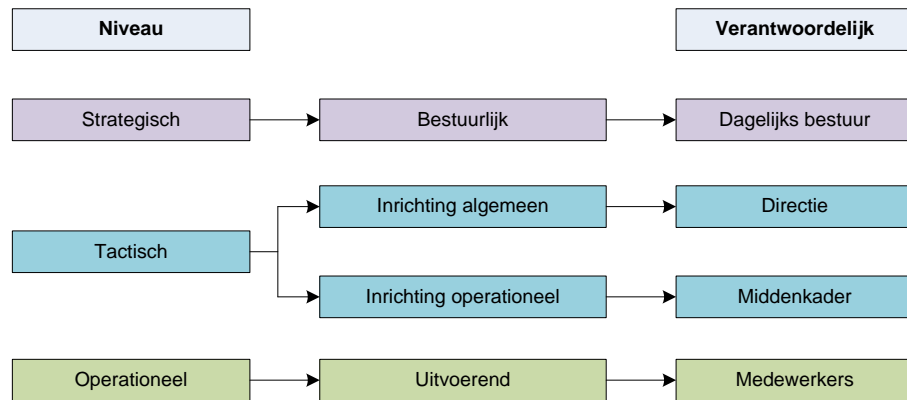
Bij het begin van de inspectie heeft de ILT haar werkwijze toegelicht in een startgesprek. Ook is een schriftelijke 'Toelichting voor de waterkeringbeheerders' opgesteld, waarin de werkwijze en de wijze van oordeelsvorming zijn uiteengezet. Daarnaast zijn de waterkeringbeheerders in kennis gesteld van de 'Toezichtstrategie van de ILT'. Beide documenten (december 2016) behoren onlosmakelijk bij dit rapport en staan op de internetsite van de ILT.

Om vast te stellen of de waterkeringbeheerder in control is betreffende haar zorgplicht voor de primaire keringen, heeft de ILT voor systeemtoezicht gekozen in de vorm van audits met reality checks (interviews en veldinspecties).

De ILT maakt in haar toezicht onderscheid in strategisch, tactisch en operationeel niveau. Op strategisch niveau wil de ILT zicht krijgen op de vastgelegde bestuurlijke visie en ambities van Wetterskip Fryslân (WF). Op tactisch niveau wil de ILT zich een beeld vormen van de wijze waarop de zorgplicht binnen de organisatie is ingericht en hoe deze ambtelijk wordt aangestuurd. Op operationeel niveau wil de ILT inzicht krijgen in de wijze waarop

Wetterskip Fryslân de zorgplicht uitvoert.

Voor het beoordelen van de inrichting op strategisch en tactisch (algemeen en operationeel) niveau, heeft de ILT aan WF een aantal vragen gesteld.

Voor de beantwoording van die vragen, het aanleveren van documentatie en het wederhoor is gebruik gemaakt van een webapplicatie.

De inrichting is leidend voor de uitvoering. De Basiseisen voor de uitvoering kunnen als hulpmiddel worden benut voor de inrichting van de processen binnen de organisatie en de daarbij behorende inrichting van de organisatie.

De uitvoering van de hiervoor genoemde zeven uitvoeringsgerichte activiteiten heeft de ILT door middel van reality checks beoordeeld. De reality checks zijn uitgevoerd door middel van interviews met betrokken medewerkers en een veldinspectie. Daarbij is vastgesteld of de uitvoering van de zorgplicht door Wetterskip Fryslân aan de Basiseisen voldoet.

3.3 Oordeelsvorming

Inrichting strategisch, tactisch algemeen en tactisch operationeel

Er is sprake van een aantoonbare inrichting als de ILT het op basis van de verstrekte documenten eens is met de positieve beantwoording ('ja') van de vraag/vragen met betrekking tot de inrichting (geborgd).

Wanneer een onderdeel niet aantoonbaar is ingericht, oordeelt de ILT, per onderdeel, in de volgende termen:

- aandachtspunt (verbetering gewenst) of
- tekortkoming (verbetering noodzakelijk).

Uitvoering operationele activiteiten

Er is sprake van een uitvoering die voldoet aan de ondergrens als de ILT op basis van de reality checks heeft vastgesteld dat aantoonbaar aan de Basiseisen wordt voldaan.

Indien niet aan de Basiseisen wordt voldaan, oordeelt de ILT per Basiseis in de volgende termen:

- aandachtspunt (verbetering gewenst) of
- tekortkoming (verbetering noodzakelijk).

4 Oordelen en toelichting

In dit hoofdstuk worden de oordelen met een korte toelichting gegeven over de inrichting van de zorgplicht op strategisch, tactisch algemeen en operationeel niveau en over de uitvoering van de operationele activiteiten. De basis hiervoor wordt gevormd door de antwoorden van Wetterskip Fryslân op de inrichtingsvragen (de webapplicatie), de beoordeling van ILT van de uitvoering (de Basiseisen) en de bevindingen tijdens de veldinspectie.

De gedetailleerde vastlegging hiervan is, inclusief de wederhoorreactie van Wetterskip Fryslân, vastgelegd in documenten die in definitieve vorm door de ILT (ambtelijk) aan Wetterskip Fryslân zijn toegezonden.

4.1 Inrichting

4.1.1 *Inrichting op strategisch niveau*

Voor de inrichting op strategisch niveau hebben de vragen betrekking op de bestuurlijk (vastgelegde) visie en ambities, de bestuurlijke verantwoording en sturing en de bestuurlijke afstemming met aangrenzend areaal.

Het resultaat van de beoordeling van de inrichting van het strategisch niveau is als volgt:

	A. Visie en ambitie	B. Verantwoordelijkheid & sturing	C. Afstemming aangrenzend areaal
Strategisch niveau		A	A

Grijs = geborgd, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Oordeel

De inrichting op het strategisch niveau van de zorgplicht primaire waterkeringen is bij Wetterskip Fryslân nog niet volledig geborgd. Het Wetterskip heeft echter een aantal verbetermaatregelen al in gang gezet.

De publieke en integrale verantwoording over de zorgplicht wordt door de ILT beoordeeld als een aandachtspunt. Wetterskip Fryslân rapporteert nu intern over delen van de zorgplicht in het kader van de planning en control cyclus.

Wetterskip Fryslân heeft het voornemen om vanaf 2017 de rapportage zorgplicht te gaan gebruiken voor de bestuurlijke en openbare verantwoording. Deze rapportage zal deel uit gaan maken van de jaarrapportage.

Ten aanzien van de afstemming met beheerders van aangrenzend areaal is niet aantoonbaar of en in welke mate er (bestuurlijke) afstemming plaatsvindt om de

mogelijke risico's voor de eigen keringen te beheersen. Er zijn daarover ook geen bestuurlijke afspraken gemaakt en vastgelegd tussen Wetterskip Fryslân en beheerders van aangrenzend areaal.

4.1.2 *Inrichting op tactisch algemeen niveau*

Voor het tactisch algemeen niveau zijn vragen gesteld over de samenhang tussen de verschillende operationele activiteiten van de zorgplicht en de ambtelijke aansturing daarvan, over het evalueren om overkoepelend te beoordelen of de zorgplicht doelmatig is ingericht en wordt uitgevoerd, over het kennismanagement en over de juridische vastlegging van de gegevens van de kering.

Het resultaat van de beoordeling van de inrichting van het tactisch algemeen niveau is als volgt:

	A. Samenhang en aansturing	B. Evaluatie en gevolg geven	C. Kennismanagement	D. Juridische vastlegging geg. kering
Inrichting tactisch algemeen	A	A	A	A

Grijs = geborgd, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Oordeel

De inrichting op tactisch algemeen niveau van de zorgplicht primaire waterkeringen is bij Wetterskip Fryslân nog niet geborgd. Wetterskip Fryslân heeft dit zelf reeds onderkend en een aantal verbetermaatregelen in gang gezet. Onderstaand zijn de door de ILT geconstateerde aandachtspunten vermeld.

Samenhang en aansturing

Wetterskip Fryslân geeft aan dat er een conceptnota met sturingsinformatie over de zorgplicht is opgesteld. In 2017 wordt het 'Opgave gestuurd werken' ingevoerd. Het volgen van de doelrealisatie, evaluatie en bijsturing is dan goed mogelijk.

Evaluatie en gevolg geven

De overkoepelende evaluatie van de zorgplicht op directieniveau is tevens een aandachtspunt. Wetterskip Fryslân heeft aangegeven dat een dergelijke evaluatie ook in de loop van 2017 plaats zal vinden.

Kennismanagement

Wetterskip Fryslân heeft een generiek functiehuis en per rol zijn de noodzakelijke kennis en vaardigheden vastgelegd. De rolbeschrijvingen (met de aanduiding van de vereiste kennis en vaardigheden) voor alle zorgplichtprocessen zijn echter nog in ontwikkeling, aansluitend zullen deze worden geïmplementeerd.

Juridische vastlegging gegevens kering

Wetterskip Fryslân heeft een vastgelegde legger en keur. De keur wordt herzien indien daar aanleiding toe is. De legger en de beleidsregels voor de legger worden om de twee jaar herzien. Het is voor de ILT niet duidelijk geworden hoe dit proces van actualisatie is geborgd en vastgelegd.

4.1.3

Inrichting op tactisch operationeel niveau

Voor de zeven uitvoeringsgerichte activiteiten hadden de vragen betrekking op de wijze waarop Wetterskip Fryslân de organisatie en de werkprocessen heeft ingericht, teneinde de activiteiten in overeenstemming met het Kader en de Basiseisen te kunnen uitvoeren. Het gaat daarbij om de onderdelen Procesinrichting, Procedures en Werkinstructies, Risico's (en prioritering), Planning, Verantwoording en Evaluatie en Bijstelling.

Het resultaat van de beoordeling van de inrichting van het tactisch operationeel bij Wetterskip Fryslân is als volgt:

	A. Procesinrichting	B. Procedures en Werkinstructies	C. Risico's (en prioritering)	D. Planning	F. Verantwoording	G. Evaluatie en bijstelling
4. Beheren dagelijkse gegevens	A	A	A	A		A
7. Inspecteren						A
8. Onderhouden						A
9. Vergunningverlening			A			A
10. Toezicht en handhaving			A	A		A
11. Bediening kunstwerken	A	A	A	A	A	A
12. Calamiteitenzorg					A	

Grijs = geborgd, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Oordeel

De inrichting op tactisch operationeel niveau van de zorgplicht primaire keringen is bij Wetterskip Fryslân voor de activiteiten Inspecteren, Onderhoud en Calamiteitenzorg vrijwel volledig geborgd.

Voor de activiteiten Beheren dagelijkse gegevens, Toezicht en Handhaving en Bediening kunstwerken zijn er verschillende aandachtspunten. Het evalueren van de operationele activiteiten is over de gehele linie niet aantoonbaar voorgeschreven.

Beheren dagelijkse gegevens kring

Bij de activiteit Beheren dagelijks gegevens kring heeft de ILT verschillende aandachtspunten geconstateerd. Hoewel Wetterskip Fryslân aangeeft dat het beheer van de dagelijkse gegevens in de praktijk adequaat wordt uitgevoerd, is de inrichting van deze activiteit voor meerdere onderdelen een aandachtspunt. Het Meetprotocol van het Wetterskip dekt niet alle dagelijkse gegevens en de inschatting van de risico's en beheersing daarvan bij deze activiteit voor primaire kringen zijn niet aantoonbaar vastgelegd.

Ook de planning en de benodigde capaciteit voor deze activiteit is niet expliciet. Dit is voor Wetterskip Fryslân een aandachtspunt.

Vergunningverlening

De inrichting van de activiteit Vergunningverlening door Wetterskip Fryslân is vrijwel op orde. De ILT heeft, naast het ontbreken van de reeds genoemde evaluatie, één aandachtspunt geconstateerd betreffende de inschatting van de risico's en beheersing daarvan bij deze activiteit. Deze onderdelen van de activiteit zijn voor primaire kringen niet expliciet vastgelegd.

Toezicht en Handhaving

Voor de uitvoering van deze activiteit heeft Wetterskip Fryslân een procesbeschrijving opgesteld met bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor de diverse handhavingstappen. Tevens zijn er procedures opgesteld. De ILT heeft niet kunnen vaststellen of de werkzaamheden daadwerkelijk worden geprioriteerd op basis van een inschatting van de risico's. Dit is een aandachtspunt voor het Wetterskip. Tevens is het een aandachtspunt dat in de planning van het toezicht de primaire kringen niet expliciet worden benoemd.

Bediening kunstwerken

Wetterskip Fryslân heeft verschillende waterkerende kunstwerken die in geval van hoogwater bediend dienen te worden. De inrichting van deze activiteit is volgens de ILT een aandachtspunt, omdat de borging nog niet is gerealiseerd. Bedieningsinstructies (protocollen), procesafspraken, een planning van proefsluitingen en de evaluatie daarvan zijn niet expliciet vastgelegd. Voor de uitvoering van deze activiteit wordt veelal vertrouwd op de kennis en ervaring van de betreffende functionarissen.

Calamiteitenzorg

De activiteit Calamiteitenzorg is vrijwel volledig op orde. De ILT heeft één aandachtspunt geconstateerd, namelijk dat het niet duidelijk is over welke indicatoren met betrekking tot deze activiteit gerapporteerd wordt in de managementrapportages.

4.2 Uitvoering

De Basiseisen (zie bijlage) vormen een uniform kader van en voor de waterkeringbeheerders. Ze beschrijven het minimumniveau voor de uitvoering van de zeven operationele activiteiten, richten zich op de uitvoering van deze activiteiten en maken een normatieve beoordeling van de uitvoering van de zorgplicht door de ILT mogelijk.

De ILT heeft samen met medewerkers van Wetterskip Fryslân op 15 maart 2017 delen van de Waddenzeekering en IJsselmeerkering bezocht, waarbij met name aandacht is besteed aan de voorzieningen die Wetterskip Fryslân heeft getroffen

op het gebied van de calamiteitenzorg en de bediening van de waterkerende kunstwerken.

Het resultaat van de beoordeling van de uitvoering van de zorgplicht bij Wetterskip Fryslân is als volgt:

	Basiseis				
	1	2	3	4	5
4. Beheren dagelijkse gegevens	A	A	T	T	
7. Inspecteren		A		A	
8. Onderhouden	A	T	A	T	A
9. Vergunningverlening				A	
10. Toezicht en handhaving					
11. Bediening waterkerende kunstwerken	A	A	T	T	T
12. Calamiteitenzorg		A	A		

Grijs = voldoet aan Basiseis, A = Aandachtspunt, T = Tekortkoming

Geel = geen Basiseis geformuleerd

Oordeel

Wetterskip Fryslân voldoet aan alle Basiseisen voor de activiteit Toezicht en Handhaving.

Voor de overige activiteiten heeft de ILT een aantal aandachtspunten (A) en tekortkomingen (T) geconstateerd. Deze worden onderstaand per operationele activiteit benoemd.

Beheren dagelijkse gegevens kering

Wetterskip Fryslân heeft verschillende datasystemen, waarin de gegevens van de primaire keringen zijn opgenomen. Een aandachtspunt voor Basiseis 1 is dat Wetterskip Fryslân nog niet de kenmerkende gegevens van de primaire keringen heeft bepaald die men wil beheren in het beheerregister.

Daarnaast is het een aandachtspunt voor Basiseis 2 dat de validatie van deze gegevens nog niet structureel plaatsvindt.

Naast het feit dat de datasystemen, zoals door Wetterskip Fryslân ook zelf wordt onderkend, nog niet alle kenmerkende gegevens van de primaire waterkeringen bevatten, heeft Wetterskip Fryslân ook nog niet expliciet vastgesteld welke eisen zij stelt aan de actualiteit en volledigheid van deze gegevens. Voor een volledig en actueel gegevensbeheer is dat van belang. Dit is een tekortkoming voor Basiseis 3.

Een procesbeschrijving voor het beheer van de gegevens is niet aanwezig, waardoor ook het evalueren van het gegevensbeheer niet structureel plaats vindt. Dit is een tekortkoming voor Basiseis 4.

Inspecteren

Wetterskip Fryslân heeft een inspectieplan voor de waterkeringen. Conform dit inspectieplan worden de verschillende type inspecties uitgevoerd. De resultaten van de inspecties worden nog niet in alle gevallen eenduidig vastgelegd. Dit is een aandachtspunt voor Basiseis 2. Wetterskip Fryslân wil op termijn met behulp van digispectie (en digigids) alle inspectieresultaten digitaal en eenduidig vast gaan leggen. Dit gebeurt op dit moment al voor de Waddenzeekering.

Het evalueren van het inspectieproces vindt niet eenduidig plaats, maar Wetterskip Fryslân heeft wel het voornemen om dit te gaan doen. Dit is een aandachtspunt voor Basiseis 4.

Onderhoud

De grote onderhoudsprojecten heeft Wetterskip Fryslân opgenomen in een meerjarenplanning en voor de reguliere onderhoudswerkzaamheden zijn prestatieafspraken gemaakt. Een concrete planning voor het regulier onderhoud ontbreekt echter. De ILT ziet dit als aandachtspunt voor Basiseis 1.

Voor het onvoorziene onderhoud ontbreekt een duidelijk afwegingskader. De ILT ziet dit als een tekortkoming voor Basiseis 2.

Voor Basiseis 3 is een aandachtspunt geconstateerd dat het in de praktijk niet mogelijk bleek om vast te stellen of vervolgacties voor onvoorzien onderhoud ook daadwerkelijk zijn uitgevoerd.

Daarnaast heeft Wetterskip Fryslân nog niet expliciet bepaald welke onderhoudsgegevens zij wil beheren. Een kader hiervoor ontbreekt. Ook gewijzigde beheergegevens als gevolg van onderhoud worden niet standaard vastgelegd. De ILT ziet dit als een tekortkoming voor Basiseis 4.

Basiseis 5 stelt dat het onderhoudsproces periodiek geëvalueerd dient te worden. Hoewel Wetterskip Fryslân voornemens is dit te gaan doen, vindt dit op dit moment nog niet structureel plaats. Dit is een aandachtspunt voor Wetterskip Fryslân.

Vergunningverlening

Wetterskip Fryslân beschikt over vastgelegd beleid voor vergunningverlening, keur en legger. Voorschriften worden opgenomen in de vergunning voor de instandhouding van de primaire kering. Hoewel Wetterskip Fryslân aan geeft dat de afdeling Handhaving altijd wordt betrokken bij het proces van vergunningverlening is er geen sprake van een expliciete handhaafbaarheidstoets. Dit is een aandachtspunt voor Basiseis 4.

Bediening waterkerende kunstwerken.

Wetterskip Fryslân heeft een overzicht van waterkerende kunstwerken. Er is echter geen inzicht of en bij welke waterkerende kunstwerken protocollen c.q. bedieningsinstructies ter plaatse aanwezig zijn. Tijdens de controle van de Coupure in Harlingen op 15 maart 2017 waren onverwacht toch de bedieningsinstructies aanwezig. Dit is een aandachtspunt voor Basiseis 1. Aangezien het onduidelijk is of alle protocollen aanwezig zijn, is het ook de vraag of de betrokken medewerkers en derden voldoende op de hoogte zijn van het sluitingsprotocol. Dit is een aandachtspunt voor Basiseis 2.

Medewerkers van het Wetterskip Fryslân geven aan dat er (jaarlijks) proefsluitingen plaatsvinden om het functioneren van de waterkerende kunstwerken te controleren. Technische problemen worden gerapporteerd, zodat direct maatregelen kunnen worden genomen. De proefsluitingen zijn echter niet opgenomen in een planning en uitvoering wordt niet gedocumenteerd in een logboek of onderhoudsmanagementsysteem. Een interne controle of de activiteit daadwerkelijk heeft plaatsgevonden is daarmee niet mogelijk. Ook vindt het evalueren van dit proces niet plaats. De ILT constateert op basis hiervan een tekortkoming voor de Basiseisen 3, 4 en 5.

Calamiteitenzorg

Wetterskip Fryslân heeft in haar calamiteitenplan de noodvoorzieningen beschreven die in de verschillende depots langs de IJsselmeerkering en Waddenkering aanwezig dienen te zijn. Tijdens de veldinspectie van de ILT en

Wetterskip Fryslân op 15 maart 2017 bleken de noodvoorzieningen in de depots Roptazijl, Zurich en Piaam overeenkomstig het calamiteitenplan aanwezig.

Het oefenen en evalueren van calamiteiten bij primaire waterkeringen zal in het nieuwe calamiteitenplan 2017 nadrukkelijker terugkomen. Op dit moment wordt de operationele crisisorganisatie jaarlijks geoefend, maar nog niet specifiek voor primaire waterkeringen. Dit is een aandachtspunt voor Basiseis 2. Als gevolg hiervan is er ook nog geen sprake van het evalueren van calamiteitenoefeningen bij primaire waterkeringen. Dit is een aandachtspunt voor Basiseis 3.

5 Conclusie

De inrichting van de zorgplicht voor de primaire waterkeringen op strategisch en tactisch algemeen niveau is niet volledig geborgd bij Wetterskip Fryslân. Met name op het tactisch niveau (samenhang en aansturing, evaluatie en kennismanagement) zijn een aantal aandachtspunten geconstateerd.

Bij de inrichting van de operationele activiteiten zijn met name de operationele activiteiten 'Beheer dagelijkse gegevens waterkering' en 'Bediening kunstwerken' nog niet op orde. Bij de inrichting van deze activiteiten zijn meerdere aandachtspunten geconstateerd, waarvoor verbeteringen gewenst zijn.

In de uitvoering van de zorgplicht voldoet Wetterskip Fryslân voor de activiteit Toezicht en Handhaving aan alle basiseisen. Voor de overige activiteiten zijn aandachtspunten en tekortkomingen benoemd, waarvoor verbeteringen gewenst en noodzakelijk zijn.

Wetterskip Fryslân heeft volop aandacht voor de zorgplicht voor primaire waterkeringen, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Verschillende maatregelen zijn genomen en verbeteracties zijn in gang gezet om te voldoen aan de eisen die de zorgplicht voor primaire waterkeringen aan de keringbeheerder stelt. Een volledige implementatie is echter nog niet gerealiseerd.

Bijlage: Basiseisen

Activiteit	Basiseisen uitvoering zorgplicht
Inspectie van de primaire waterkering	<ol style="list-style-type: none"> 1. De inspecties worden conform plan en de daaruit volgende planning uitgevoerd. 2. De verkregen inspectieresultaten worden eenduidig vastgelegd. 3. Er worden vervolgacties belegd, indien inspectieresultaten hiertoe aanleiding geven. 4. Het inspectieproces wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.
Onderhoud van de primaire waterkering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het voorziene onderhoud wordt conform plan en de daaruit volgende planning uitgevoerd. 2. Voor het onvoorziene onderhoud zijn de afwegingen ter bepaling van het vervolg herleidbaar en zichtbaar. 3. De vastgestelde vervolgacties voor onvoorzien onderhoud zijn uitgevoerd. 4. Alle relevante onderhoudsgegevens worden actueel in het beheerregister of vergelijkbaar systeem opgenomen. 5. Het onderhoudsproces wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld .
Bediening waterkerende kunstwerken	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken bij hoog water vindt plaats volgens het daarvoor geldende protocol. 2. Er zijn voldoende functionarissen die de sluiting conform protocol kunnen uitvoeren. 3. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken wordt eenduidig gedocumenteerd 4. Het sluiten van de waterkerende kunstwerken wordt periodiek voor het technisch functioneren beproefd en het sluitproces wordt geoefend conform de daarvoor geldende plannen en/of protocollen. 5. Oefeningen en sluitingen bij hoog water worden tijdig geëvalueerd en leiden, waar nodig, tot aanpassing van de in het protocol beschreven werkwijze.
Calamiteiten-zorg	<ol style="list-style-type: none"> 1. Periodiek wordt de aanwezigheid en de staat van onderhoud van de noodvoorzieningen gecontroleerd. 2. Er wordt opgeleid, getraind en geoefend volgens een OTO-plan (Opleiden, Trainen en Oefenen). 3. Oefeningen en/of calamiteiten worden tijdig geëvalueerd en leiden, waar nodig, tot geactualiseerde plannen en/of werkinstructies.
Vergunning-verlening	<ol style="list-style-type: none"> 1. Activiteiten van derden of de eigen organisatie op, aan of nabij een primaire waterkering is gereguleerd via algemene keurvoorschriften, het projectplan Waterwet ofwel door middel van een vergunning. 2. Toegestane activiteiten, die melding plichtig of vergunning plichtig zijn, zijn eenduidig gedocumenteerd. 3. Bij vergunningen zijn voorschriften gesteld om de veiligheid van de primaire waterkeringen te borgen. 4. Voorschriften voor werken op, aan of nabij de primaire waterkering worden op handhaafbaarheid getoetst. 5. Het proces van het toestaan via de keur of via een vergunning wordt periodiek geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.
Toezicht en handhaving	<ol style="list-style-type: none"> 1. Toezicht wordt uitgevoerd op basis van het toezichtplan gericht op <ol style="list-style-type: none"> a. gemelde en vergunde activiteiten (zowel 'tijdens de bouw' als daarna) b. 'illegale' activiteiten 2. De toezichthouder beschikt in de taakuitvoering over de volledige vergunning of melding 3. Bij geconstateerde overtreding van voorschriften en ingeval van illegale activiteiten wordt opgetreden conform de eigen handhavingsstrategie. 4. Alle resultaten van toezicht en handhaving worden eenduidig gedocumenteerd. 5. Het proces van toezicht en handhaving wordt geëvalueerd en, waar nodig, bijgesteld.
Beheren dagelijkse gegevens Kering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het beheerregister bevat de kenmerkende gegevens van de feitelijke toestand van de primaire keringen (dijken, kunstwerken, constructies). 2. De gegevens worden gevalideerd voordat ze in het beheerregister worden ingevoerd. 3. De organisatie heeft, conform de door haar gestelde eisen voor actualiteit en volledigheid, haar gegevens bijgewerkt over de kering. 4. Het proces beheren dagelijkse gegevens van de primaire waterkering wordt periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.